

החברותא

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 385 ר' בס"ד ערש"ק פר' ואתחנן (תשס"ו) י"א אב תש"ע

פנינים בקריים

ואתחנן אל ה' (ג' כ"ג) רש"י: אין חנון אלא לשון מתנת חנם, דבר אחר זה אחד מעשרה לשונות שנקראת תפלה, מלשון רש"י מוכח דשתי דעות הן או ואתחנן הוא לשון מתנת חנם או לשון תפלה. וצ"ב דגם אם ואתחנן הוא לשון מתנת חנם מדוע א"א לומר שהוא לשון תפלה? וכי א"א לבקש מתנת חנם בדרך תפלה?... על דרך החסידות יובן שא"א לאדם להגיע למדרגות גבוהות בעבודת ה' רק בדרך מתנת חנם מלמעלה ומאחר שכל ענין עבודת התפלה הוא בדרך אתערותא דלתתא. ומאחר שמשה רצה שיהיה גלוי האלקות בדרך מתנת חנם, הרי גם בקשתו היתה צריכה להיות מתנת חנם ולא דרך תפלה.

(פנינים לרמ"מ מלובניץ)

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר (ג' כ"ג) לכאורה תיבת 'לאמר' מיותרת, והנראה בעיני שמובנו הוא. כי היה מתחנן תחילה כדי שיוכל להתפלל כראוי, וזהו ואתחנן אל ה' בעת ההיא שיהיה לו האפשרות 'לאמר' - כלומר להתפלל אל ה'.

אתה החלות להראות את עבדך וגו' (ג' כ"ד) יש לעיין מדוע אמר משה רבנו "אתה החלות" מלשון התחלה והרי כבר ראו נסים גדולים ועצומים מאז מכות מצרים ובמשך כל שנות ההליכה במדבר. אך זו דרכם של צדיקים המכירים בכך שא"א להסתמך על הישגי העבר, וכי כח האמונה שהתעורר אצלו בעבר אין בו ערובה שיתעורר שוב בעתיד לכן היה זקוק משה רבנו לנסים גדולים שיתעורר בהם מחדש, כך שהלשון אתה החלות מעורר כח האמונה כאלו מתחילה רק עכשיו מחדש.

ועתה ישראל שמע אל החוקים ואל המשפטים אשר אנכי מלמד אתכם לעשות, למען תחיו ובאתם וירשתם את הארץ אשר ה' אלקי אבותיכם נותן לכם (ד' א') התורה מדגישה שעליכם לשמוע אל החוקים ואל המשפטים כי ע"י שמירת המצוות תוכו ל: א. תחיו, ב. ובאתם, ג. וירשתם את הארץ, ובכ"ז תכירו שלא אתם הכובשים אלא ה' אלקי אבותיכם נותן לכם.

ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום (ד' ד') למרות שעם ישראל הם המיעוט כנגד אומות העולם אין ישראל בטלין ברוב כי מאחר שישראל דבקים בו יתברך וקוקים כביכול רוב גם נגד הקב"ה וזה דבר שלא ייתכן כלל בעולם, לפיכך חיים כלכם היום.

ראה למדתי אתכם (ד' ה') מה שאמר 'ראה' בלשון יחיד, יש לומר בדרך דרוש משום שבפסוק הקודם אמר ואתם הדבקים וגו' חיים כלכם היום, ר"ל שע"י הדבקות באלקים חיים נעשיתם כלכם מאוחדים כאיש אחד, ולכן אמר להם 'ראה' בלשון יחיד.

והפיץ ה' אתכם בעמים ונשארתם מתי מספר בגוים אשר ינהג ... אתכם שמה (ד' כ"ז) פתח בלשון 'והפיץ' וסיים בלשון אשר 'ינהג', ללמדנו שאע"פ שלפי הפיזור בין הגוים נראה כאילו השי"ת זרק אותנו אל המקריות בא הכתוב 'אשר ינהג אתכם שמה' ללמדנו שהקב"ה מנהיג את כל אחד ואחד למקום המתאים עבורו לבא אל תקונו.

ככל אשר עשה לכם ה' אלקיכם במצרים לעיניך (ד' ל"ד) 'מצרים' לשון 'מיצר'. כל מה שסובלים יסורים וצרות במצרים הוא רק למראית עין לעיניך, והבן...

אין עוד מלבדו (ד' ל"ה) רק כאשר זוכים לבטול אמיתי לפניו יתברך מתוך אמונה כי אין עוד מלבדו או ניתן להשיג בחוש כי אכן אין עוד מלבדו.

כבד את אביך ואת אמך כאשר צוך ה' אלקיך (ה' ט"ז) הנה מצוה זו הינה מן המצוות השכליות שהשכל מורה שכל בר דעת יבין שעליו להשיב להוריו כפי גמולם, ואפשר שבא הכתוב ללמדנו שלא לקיים המצוה מצד הוראת השכל אלא 'כאשר צוך ה' אלקיך'.

(עקבי אהרן)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

385
7

שיחת הרא"ש ז"ע א"א פרישת אקל"ה תל"ג ה'תק"ס ע"א

הוא יודע את מצבו, והרי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, ואם כן איך יכול להיות לו התקשרות לקדושה? ואיך יתכן שמכזו פרוסטקייט שלו הוא יהיה מקושר בכל נשימה אל האחד המיוחד שהוא השכל הנעלם מכל רעיון? איך הוא יכול להגיע לכזו מדריגה?

אך האמת היא שמה שהאדם לא מגיע להתקשרות זה מחמת שהוא מחשיב את עצמו לחוטא, והוא אומר בליבו "חוטא שכמוני איך הוא מגיע לרבש"ע". אך השכל הישר אומר בדיוק להפך. כי כל כמה שהאדם עובד עם עצמו הוא מלקט את הניצוצות מהחטאים שלו, ואז הוא נהיה יותר ויותר שפל, וכמה שהוא יותר שפל הוא חי יותר עם קודשא בריך הוא. שזוהי התכלית של הבריאה. הוא לא עובד בהשגות גדולות של "אחד", שאז כשאינו במדריגה הגבוהה הוא ישבר. לא בזה חפץ ה'. הרבש"ע רוצה עבודה מקרוצי גושי חומר, הוא רוצה את העבודה של החומר המגושם, שהאדם יעבוד לדעת כמה שהוא מגושם. ואז ככל שהוא יורד יותר למטה ויודע כמה שהוא מלוכלך הוא יגיע יותר אל האור, כמה שיותר נמוך יש יותר אור. כי מה מחזיק את האדם ששרוי בתוך החושך הגדול - האור. הוא מחזיק אותו, ומכחו יש לו קיום. ומהו האור - הקדושה. השכל הנעלם.

אולם כשהאדם נמצא בחושך הוא בכלבול ופחד. הוא מוכרח להתקדם הלאה, אך אינו יכול לעלות, ומכיון שכך הוא יורד. וכאשר

כשיבנה הבית השלישי באחרית הימים, יהיו הכל נהנים לאורו, וכל מי ששורש נשמתו שייך למציאות האנוש יהנה. קטן כגדול, וגדול כקטן. כל אחד יהנה. אולם צריך להבין, הרי הבית השלישי יהיה תכלית השלימות, הרבש"ע יוריד אותו, ואיך ברואי חומר יוכלו ליהנות מכזו מציאות עליונה?

והענין הוא: בכל אדם יש ניצוץ של עבודה, אלא שחטא עץ הדעת הרחיק את כל הברואים מהעבודה שלהם ע"י שגרים בלבול הדעת, כפי שרואים מיד אצל אדם הראשון שהתחבא בגן. מהרבש"ע שייך להתחבא? לפני שבירר רגע הוא היה בבחינה של "מלא כל הארץ כבודו" ובאותה נשימה ממש הוא מתחבא בגן? כזו קפיצה מן הקצה אל הקצה? רק בלבול הדעת גרם את זה.

וזהו כל האדם - החיות רצוא ושוב. והעבודה שלו היא, שגם בשעת ה"רצוא", בשעה שהוא למעלה, יהיה "שוב" - שפלות. ולא שהחטא יגרום לו לנפילה ויגיע לשפלות מתוך החטא, רק העבודה תגרום לו להיות בשפלות, בבחינה של וחסטאתי נגדי תמיד. וכאשר העבודה תביא אותו לשפלות ממילא יבא לשלימות, משלימות הביטול יגיע לשלימות הקדושה. כי משלימות הביטול שלו הוא משיג שיש בו מציאות שמנהיגה אותו, ואז הוא מקושר לקדושה.

ההתקשרות לקדושה בעולם הזה היא בכל נשימה ונשימה. בכל רגע ורגע הוא מקושר למעלה. והנה כשהאדם חי באמת עם עצמו

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

385
א

לו. כשהאדם שרוי בחושך הוא אוהב עצבות, בגלל שהעצבות היא החושך עצמו, והחושך הוא בעצם האור. אך הוא לא נאחו באור האמיתי שנמצא בתוך החושך, כי אם בחושך כשלעצמו. הוא האור שלו, ובו הוא נאחו. ואז הוא נאחו, ובוכה, ושר ניגונים שמכניסים לו עצב עמוק במעמקי הלב, ומזה הוא מקבל תענוג שנראה לו שכל העולם הוא שלו. זה התענוג הכי גדול שיש לו בחושך. אולם התכלית של הבריאה היא שהאדם יהפוך את החושך הזה לאור אמיתי, ויכיר שכל הקיום של החושך הזה הוא רק מכח האור הגדול שמחיה אותו ומסתתר בו.

וכמו שהיה בבריאת העולם שנברא בתוהו ובוהו - אור וחושך משמשים בעירבוביה, דהיינו שהחושך תכסה ארץ ואעפ"כ יש לו קיום. ואח"כ נתן כח להכיר את האור ע"י אמונה פשוטה, וזהו שנאמר "בראשית ברא אלוקים... והארץ היתה תוהו ובוהו", "ויאמר אלוקים יהי אור", היינו שאחר שנברא העולם בתוהו ובוהו נתן הרבש"ע כח בבריאה ש"אלקים" שהוא דין, כלומר: החושך, "יהי אור", ע"י עבודה (כי "יהי" הוא לשון עשיה) יגיעו אל האור. דהיינו, שהתוהו ובוהו גופא הוא האור, ואינו מושג אלא באמונה פשוטה. והכח הזה ניתן לכל אחד, והוא צריך לעבוד עם עצמו להגיע לכך שהתוהו ובוהו שלו הוא האור, בדיוק כמו שהיה הבחינה של הבריאה בששת ימי בראשית. וכאשר הוא מגיע אל האור הזה, זה בחינת שבת. כשהאדם עובד על החושך של בחינת הששה ימים הוא מגיע "לוביום השביעי שבת וינפש", כמו הרבש"ע

הוא לא מצליח לעלות משם, הוא צריך לטפס ואינו מצליח, הוא רואה את עצמו כאבוד, וממשיך לרדת מטה מטה, עד שמגיע לבחינה של "כל באיה לא ישובון". והיות שהוא עדיין מוכרח להמשיך ללכת הלאה, הוא הולך ושוקע בחושך.

ובחושך כזה להשיג שיש שם אור - זה מאד קשה. היות שהאדם מחפש את הסיפוק, והחשכות שהאדם נמצא בה מביאה אותו לעצבות, שממנה יש לו חיות, והיא האור שלו. ומכיון שמה שמחזיק אותו זה האור של העצבות, הוא לא מרגיש באור האמיתי שנמצא בתוך החושך ומקיים אותו, ולא שם אל לבו מהיכן יש לו קיום בכזה חושך.

וזה הוא כל ענין הבריאה, כי בכזה אופן ברא הרבש"ע את העולם. בשעת בריאת העולם היה "תוהו ובוהו" - אור וחושך משמשים בערבוביה. לא היה אז אור ביחד עם חושך, הרי אין שתי מלכים משתמשים בכתר אחד, רק החושך היה חושך מוחלט, ועם כל זה העולם התקיים והחזיק מעמד מכח האור הגנוז שאינו נראה בתוך החושך הגדול. זה פירושה של הערבוביה, שהתוהו ובוהו זה האור. האור הזה הוא הרבש"ע שנמצא בתוך החושך ואינו ניכר לעין, כי הרבש"ע ברא את העולם באופן שאי אפשר להשיגו כלל, רק להאמין באמונה פשוטה. והברואים נדרשים להגיע ג"כ לכזה מצב של אמונה פשוטה. דהיינו, שכאשר הוא יורד לחושך הכי גדול יכיר בכח שמחיה ומקיים אותו.

מה מחזיק את האדם בתוך החושך הגדול? החושך. העצבות. הסיפוק שהחושך מספק

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

385

"ויאמר אלוקים יהי אור". וכאשר הוא ומגיע לבחינה של "ויאמר אלקים", הרי זה ענין של "בעשרה מאמרות נברא העולם", (כמו שאמרו כל האומר "ויכולו" בליל שבת נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית), וכאותה שאמרו (ילקוט שמעוני תהילים קט"ז) מה אני בורא עולמות אף אתם כן.

המשך יבוא אי"ה

שביום השביעי שבת וינפש.

וזוהי התכלית שהאדם צריך להגיע אליה, לעבוד שהתוהו ובוהו שלו יהיה אור, בבחינה של "ויאמר אלוקים יהי אור". "אלקים" זה דין. תוהו ובוהו. וכשאדם עובד עם עצמו להגיע ל"אור", בבחינת עשיה - "יהי", אזי העשיה שלו היא כעין המאמר האלקי "יהי אור" שהיה בששת ימי בראשית, ועליו נאמר

שהשמחה במעונם

הר"ר אהרן גודל ומשפ' להולדת הבנות

משפ' איתן להולדת הנכדות

הר"ר משה הופמאן ומשפ' להולדת הנכדה

הר"ר יהודה הופמאן ומשפ' להולדת הבת

הר"ר שמואל קלירס ומשפ' להכנס הנכד לעול המצוות

הר"ר משה קלירס ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות

הר"ר שמואל קלצקין ומשפ' לנישואי הבן

הבה"ח ישראל קלצקין לנישואיו

ידל ע"י
מערכת החברותא
רח' ערני 3

02 - 5829688 ☎

02 - 5325477 פקס:

ת.ד. 5080

ירושלים 91050

כוס תנחומים

להר"ר מרדכי גולדברג הי"ו

על פטירת אמו מרת שיינדל ע"ה בת הרה"ח הלל הכהן ז"ל

ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הר"ר אברהם חיים כמו"ר ר' אשר פריינד ז"ל נלב"ע ט"ז מנחם אב

ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע